wolnelektury.pl

Cyprian
Kamil Norwid

Żydowie polscy

Ta lektura, podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu Wolne Lektury przez fundację Wolne Lektury.

CYPRIAN KAMIL NORWID

Żydowie polscy

1861

I

Ty! jesteś w Europie, poważny Narodzie
Żydowski, jak pomnik, strzaskany na Wschodzie,
Swoimi gdy złamki[1] wszędzie się rozniesie,
Na każdym hieroglif unosząc odwieczny —
A człowiek północny, w sosnowym gdy lesie
Napotka cię, odbłysk zgaduje słoneczny
Ojczyzny! — co kędyś w niebieskim lazurze
Jak Mojżesz się w wodzie pławiła nilowéj! —
I mówi: «Jest wielkim, kto bywał tak w górze
I upadł tak nisko, i milczy jako wy».

Żyd, Naród, Upadek, Milczenie

II

Północne my syny z włosami płowemi,
Wschodowej historii my śnieżne obłoki —
Za kabał granicą, od razu, wprost z ziemi
Patrzący na niebios przybytek wysoki:
Jak Agar[2] synowie — przez kraju istotę,
Jak Sary[3] synowie — przez ojców robotę;
My pierwej niż inni — my wcale inaczéj
Pojrzeliśmy ku wam, bynajmniej[4] z rozpaczy:
Boć herbem gdy z wami szlachetny się łamał,
Krzyż bywał w przełomie tym — i on nie kłamał!

III

Aż oto, że dzieje pozornie są *zamęt*,
Gdy w gruncie są: *siła* i *ładność* szeroka! —
Aż oto, że dzieje są jako testament,
Którego cherubin dogląda z wysoka —
Więc znowu Machabej[5] na bruku w Warszawie

Historia, Żyd, Polak, Bóg, Obraz świata

[1] *złamki* — forma N.lm; dziś: złamkami (tj. ułamanymi kawałkami, odłamkami). [przypis edytorski]

[2] *Agar*, właśc. *Hagar* (hebr. הָגָר) — postać biblijna z *Księgi Rodzaju*, egipska niewolnica Sary, żony Abrahama; miała z nim syna, Izmaela. [przypis edytorski]

[3] *Sara* (hebr. שָׂרָה) — postać biblijna, bohaterka *Księgi Rodzaju*, żona Abrahama, matka Izaaka. [przypis edytorski]

[4] *bynajmniej* — jak najmniej; wcale nie. [przypis edytorski]

[5] *Machabej* — chodzi zbiorczo o Machabeuszy, judejski ród kapłański; jego przedstawiciele wzniecili tzw. *powstanie Machabeuszy* (167–160 p.n.e.) w buncie przeciw rządzącej z Syrii dynastii Seleucydów, mianowicie Antiochowi IV, z którego rozkazu Jerozolima miała stać się ośrodkiem kultu Zeusa, z ołtarzem w Świątyni Jerozolimskiej i specjalnym aparatem urzędniczym pilnującym składania ofiar hellenistycznemu bóstwu; następnie, po uznaniu przez Syrię niezależności Judei, w l. 147–37 p.n.e. Machabeusze byli dynastią panującą. [przypis edytorski]

Nie stanął w dwuznacznej z Polakiem obawie.
— I kiedy mu ludy bogatsze na świecie
Dawały nie krzyże, za które się kona,
Lecz z których się błyszczy — cóż? przeniósł[6] on przecie:
Bezbronne, jak Dawid, wyciągnąć ramiona! —

4
Poważny narodzie! cześć tobie w tych, którzy
Mongolsko-czerkieskiej nie zlękli się burzy —
I Boga Mojżeszów bronili wraz z nami
Spojrzeniem rycerskim, nagimi piersiami.
Jak starsi w historii, co ręką na dzicze
Kiwnąwszy z wysoka, wołają: «Dotrwałem!
Chorągwi się badam, nie chłopy twe liczę,
Bo kiedyś był nicość, ja mleko już ssałem —
Naturę znam dawniej! — więc przeklnę wędzidła
I staniesz na koniu jak pastuch — bez *bydła*».

[6]*przenieść* — tu: przedłożyć coś (nad coś innego); wybrać coś. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.
Ten utwór jest w domenie publicznej.
Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.
Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/norwid-zydowie-polscy/

Tekst opracowany na podstawie: Cyprian Kamil Norwid, Pisma wierszem i prozą, wyd. 3, Wyd. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1984

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (http://wolnelektury.pl). Reprodukcja cyfrowa wykonana przez Fundację Nowoczesna Polska.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Patrycja Jóźwiak, Paulina Choromańska.

Wesprzyj Wolne Lektury!
Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.
Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?
Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.
Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.
Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.